

בית ספר רדזינר למשפטים השיק את הקליניקה למאבק בשנאה על שם שירה בנקי ז"ל

בית ספר רדזינר למשפטים במרכז הבינתחומי הרצליה, בשיתוף **קרן ברל כצלסון**, שחרטה על דגלה את הובלת המאבק בגזענות בחברה הישראלית, חברו ל"דרך שירה בנקי" והשיקו קליניקה משפטית ראשונה מסוגה בישראל, שתיאבק בשנאה במרחב הציבורי, ותיקרא על שמה של **שירה בנקי ז"ל**, שנרצחה במצעד הגאווה בירושלים ביולי 2015.

מטרת הקמת הקליניקה הינה להעניק לסטודנטים ידע, כלים וניסיון להתפתחותם כמשפטנים בעלי מודעות ורגישות חברתית; הענקת יעוץ וסיוע משפטי פרטני ללא תשלום לנפגעי הסתה וגזענות ברשת ובמרחב הציבורי, וסיוע לאזרחים בהבנת האפשרויות העומדות לרשותם; כתיבה ופרסום ניירות עמדה ומדיניות לקידום הסובלנות, והפיכת המאבק נגד הגזענות לעניין ציבורי רחב יותר, לרבות חשיפת המידע על האפשרויות להיאבק בו. הקליניקה תפעל למען יוזמות חקיקה למיגור האלימות ברשת, תיזום תיקוני חקיקה נוספים המגנים על הקבוצות המהוות יעד לגזענות ושנאה, תוך מיפוי מחקרי-השוואתי. בנוסף לכך, תפעל להקמת קואליציה לקידום ערכיה, תצטרף לקואליציות קיימות בתחומי המאבק בגזענות, והכל במטרה לקדם פעילות בתחום זה וליצור לובי ארגוני לקידום יוזמותיה.

באירוע ההשקה, שנערך ב-14 בדצמבר 2016, אמר **פרופ' אוריאל רייכמן**, נשיא ומייסד המרכז הבינתחומי הרצליה: "אני שמח ומרגיש כבוד לחבריי ועמיתיי שהקימו את הקליניקה כיוון שזהו המסר המהותי של המרכז הבינתחומי. הבינתחומי לא קם כדי ליצור עוד אוניברסיטה, הוא קם מתוך שליחות, המושתתת על העוגנים הערכיים של הציונות, לפיהם יש מקום לכולם. המרכז הבינתחומי נוצר עם שליחות חברתית, ואת השליחות הזו אי אפשר למסמס, ואנו גאים היום להתייצב עם היוזמה הזו ולומר יש כוחות בחברה הישראלית הקיימים מתוך מחויבות עמוקה למערכת הערכים שעליהם מתבססת מדינה זו, וחובה עליהם לצאת נגד כל כוחות אלה שלא מוכנים להכיר בשונה.

אנחנו מתייצבים מתוך אחריות חברתית ונעשה כל שאנו יכולים ונשמיע את קולנו נגד התופעות הסוטות בחברה הישראלית. מנהיגות העתיד צריכה לצאת מכאן עם תחושת התייצבות, לא להשלים ולא לקבל, אלא לפעול בצורה נחושה נגד תופעות השנאה והאלימות.

אני רוצה להודות למשפחת בנקי על היוזמה ועל הזכות לצעוד בשביל שפתחתם ולזכור את שירה, ולא לשכוח."

בתמונה: פרופ' אוריאל רייכמן, נשיא ומייסד המרכז הבינתחומי הרצליה. צילום: רם פנקר

מר אחיעז סלטון, יו"ר קרן ברל כצנלסון, אמר: "התופעה של השנאה וההסתה ברשתות החברתיות היא קשה וייחודית. אנחנו רואים שהמערכת המשפטית לא יודעת עדיין איך להתמודד ולתת פתרונות נגד התופעה. אנחנו מקווים ובטוחים שהקליניקה תדע לפתח כלי מדיניות וחוקים שיעזרו לסגור את הפער הזה. בשמי ובשם הקרן אני מברך את כל מי שעוסק במלאכת הקודש הזו ומאחל בהצלחה לכל מי שפעיל בקליניקה."

ד"ר רפעת עזאם, המנהל האקדמי של מערך הקליניקות המשפטיות בבית ספר רדזינר למשפטים, אמר: "אמירה ממלכתית ברורה, חזקה, נחרצת ופומבית בעד מתינות, סבלנות וקבלת האחר הינם מה שמדינת ישראל צריכה היום יותר מכל דבר. אלו הם דברים שאמר אביה של שירה בנקי רק לפני מספר חודשים בבית הנשיא בירושלים. אנו מאמינים כי החברה הישראלית לא עיוורת ולא תצעד אל התהום, כאשר היא כבר הוכיחה בעבר את עצמתה ואת ערכיה. כל מי שהחברה הישראלית יקרה לו אינו יכול לשבת בשקט. על כל אחד מאיתנו לתרום את תרומתו למען הסבלנות וקבלת האחר. מערך הקליניקות בבית ספר רדזינר למשפטים במרכז הבינתחומי שמח לתרום תרומה צנועה למאבק זה באמצעות הקליניקה למאבק בשנאה, בשיתוף המשפחה וקרן ברל כצנלסון. ברכות חמות לרגל השקת הקליניקה, המצטרפת ל- 13 קליניקות קיימות."

עו"ד אורי בנקי, מייסד דרך שירה בנקי בע"מ, ואביה של שירה, אמר: "לפני 23 שנה כשהתחלתי ללמוד משפטים באוניברסיטה העברית, לא העליתי על דעתי שיום אחד תיפתח קליניקה על שמה של בתי הבכורה במוסד שאז עשה את הצעדים הראשונים שלו. לפני 16 חודשים, בערב קיצי אחד בירושלים, כשנפרדתי לשלום משירה לא העליתי על דעתי שהחיים הולכים להשתנות בתוך שעה אחת ולא לטובה."

לא ניתן להתעלם מהמציאות ולקוות שיהיה בסדר. תופעות רעות ואנשים רעים לא נעלמים מעצמם. חברות חולות לא מחלימות מעצמן. מדד השנאה של קרן ברל כצנלסון הוא ראוי לחברה הישראלית, ולפי ראוי זה לנו כחברה יש הרבה מה להשתפר.

מי שחושב שזו רק שנאה כלפי הקהילה הלהט"בית ושהוא בטוח מפני כל רע, אין אלא להפנות אותו להיסטוריה. המגפה הזו של שנאת האחר והדרתו מאוכלוסיית הלהט"בי אף פעם לא נעצרת מעצמה, היא רק הולכת ומחריפה.

השיח המתלהם בכלל וברשתות החברתיות בפרט הוא קול קורא לאלימות של ממש.

קליניקה אחת במוסד אקדמי אחד לא תפתור את כל הבעיות בשיח במדינת ישראל, אבל היא צעד בכיוון הנכון. ב-16 החודשים האחרונים סירבנו בכל יכולתנו להפנות אנרגיה לשנאה. זה לא אומר שרגשות רעים ושליילים לא מתגנבים ללב. אבל את עיקר האנרגיה שלנו אנחנו מבקשים להפנות לתיקון החברה על מנת ליצור כאן מרחב ציבורי מתון יותר, דמוקרטי יותר, סבלני יותר, שמאפשר לכל אחד ואחת לבטא את עצמם ללא חשש.

האתגר העומד בפני החברה בישראל הוא לדחוק את השיח הקיצוני ואת הדוברים הקיצוניים לשוליים ולהותיר במרכז שיח מכבד ולא שונא. זה אתגר משפטי בחלקו אבל גם חינוכי והסברתי. יש לזכור ולהזכיר כלים חינוכיים ומשפטיים לכל מי שמנסה לרכב על נמר הקיצוניות, שזה נמר מסוכן מאוד, שסופו שנושך את מי שמנסה לרכב עליו. מי שסבור שיקנה את עולמו באמירה קיצונית ומתלהמת ימצא מחר שמישהו אחר עקף אותו בראש התור והוא כבר אינו מספיק קיצוני וחוזר חלילה, עד שפתאום יתברר לך שאתה כבר לא קיצוני מספיק עבור הקיצוני החדש.

אני שמח על פתיחת הקליניקה, אני מברך את כל הנוטלים חלק ביוזמה הדוחפים אותה קדימה ומודה לכם על הדרך הכל כך ראויה להנצחתה של שירה."

בתמונה: עו"ד אורי בנקי, אביה של שירה בנקי ז"ל

ד"ר אדם שנער, מרצה וחוקר בבית ספר רדזינר למשפטים בבינתחומי, אמר כי: "קליניקה למאבק בשנאה, שנלחמת בביטויי שנאה, מהווה אתגר לחופש הביטוי, אשר בדרך כלל סולד מכל צורה של צנזורה. לכן, לדעתי, צריך להבין ולהצדיק את הקליניקה הזו לא כיוזמה שמטרתה לצמצם את מרחב השיח הציבורי, אלא דווקא מתוך ההצדקות לחופש הביטוי עצמו. ההצדקות המסורתיות לחופש הביטוי מתמקדות בתרומה של ביטוי לחקירת

האמת, ליצירתו של שוק דעות מגוון, למימוש האוטונומיה של הפרט, ולחשיבותו של הביטוי כמכשיר לביקורת הכוח, בין אם שלטוני או פרטי. במובן הפורמלי ביטוי שנאה הוא אכן 'ביטוי'. אבל אני מציע שנסתכל על ביטויי שנאה כביטויים שהמטרה שלהם היא לצמצם את חופש הביטוי. ביטוי שנאה הם ביטויים משתיקים. התוצאה של ביטוי שנאה היא נורמליזציה של רעל שמזהם את הספירה הציבורית. ביטוי שנאה הוא ביטוי שפוצע; הוא ביטוי שמשתיק שיח; הוא ביטוי שלא מאפשר דיון ציבורי מושכל. ביטוי שנאה הוא גם ביטוי אלים. הוא לא מבקש להתנגד לדעה אחרת ובכך לתרום לאותו שוק דעות מדומיין או לחתירה לאמת. הוא מבקש להעלים, למחוק, להשמיד את הדעה הנוגדת, ולפעמים גם את העומדת מאחוריה, וגם זו כמובן פגיעה בדמוקרטיה, שמבוססת על ערכים והליכים דליברטיביים. ולכן, מלחמה בשנאה אינה פוגעת בהכרח בחופש הביטוי, כי חופש הביטוי במובנו המלא לא יכול להתקיים כל עוד ביטויי שנאה נחשבים לחלק לגיטימי מהשיח הציבורי. מאבק בשנאה הוא אפוא מאבק בנורמליזציה של שיח מורעל, שלא מאפשר לנו לתקשר זה עם זה, שלא מאפשר לנו לבחון טיעונים באופן ביקורתי, ושלא מאפשר לנו לבנות ולקיים חברה דמוקרטית. מאבק בשנאה הוא, אם כן, ואולי באופן פרדוקסלי, מאבק להגדלת המרחב של חופש הביטוי."

עו"ד אילן יונש, מנהל הקליניקה למאבק בשנאה על שם שירה בנקי ז"ל, אמר: "לקליניקה ישנה חשיבות אדירה והביקוש אליה אדיר. אנחנו נשלח חזרה לחברה 21 סטודנטים שרכשו מודעות חברתית, גבולות המותר והאסור, גבולותיו של חופש הביטוי וכיצד להיאבק בביטויים מזיקים. הקליניקה תעניק סיוע לאלה שנפגעו מביטויי שנאה ולא יודעים מה לעשות בנידון.

אנחנו נבין את האתגרים הקיימים ונסייע לתקן גם את המערכת המשפטית ונכשיר את הגופים הרלוונטיים להתמודד עם התופעה ואנחנו ננצח אותה."